

ที่มาของความเครียดในนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นาง ผกาภรณ์ พิศาลฐกรกิจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาสุขภาพ

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-4431-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**SOURCE OF STRESS IN CHULALONGKORN UNIVERSITY
DENTAL STUDENTS**

Mrs. Pagaporn Pisarnturakit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science in Health Development

Faculty of Medicine

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-4431-5

ผกาภรณ์ พิศาลรุกิจ : ที่มาของความเครียดในนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (SOURCE OF STRESS IN CHULALONGKORN UNIVERSITY DENTAL STUDENTS) อาจารย์ที่ปรึกษา: ศ.นพ.อนันต์ ศรีเกียรติขจร, พ.บ., วว., M.Sc., อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม: อ.นพ.ชัยชนะ นิมนวล, พ.บ., วว. 82 หน้า. ISBN 974-17-4431-5

วัตถุประสงค์ : ค้นหาที่มาของความเครียดในนิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา ๒๕๔๖

รูปแบบการวิจัย : การศึกษาเชิงพรรณนาระยะสั้น

ประชากรที่ทำการศึกษา : นิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา ๒๕๔๖ ทั้งหมดจำนวน ๖๐๔ คน

วิธีการ : พัฒนาแบบสอบถามเพื่อประเมินที่มาของความเครียดของนิสิตทันตแพทย์ แบบสอบถามประกอบด้วยเหตุการณ์ที่อาจเป็นที่มาของความเครียด ๓๔ เหตุการณ์แบ่งออกเป็น ๗ หมวดแต่ละเหตุการณ์เป็นประโยคปลายปิดแบบไลเคิร์ตสเกล ๔ สเกล แบบสอบถามผ่านการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิทางทันตแพทยศาสตร์จำนวน ๓ ท่านและผ่านการทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือ ผลการทดสอบพบว่ามีความ Cronbach's Coefficient alpha ของแต่ละหมวดเท่ากับ ๐.๘๓๗๙, ๐.๙๐๖๓, ๐.๘๑๙๐, ๐.๗๙๑๕, ๐.๘๖๐๙, ๐.๘๙๙๑ และ ๐.๙๑๐๙ ตามลำดับ ทำการวัดผลครั้งเดียว และนำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการศึกษา: อัตราการเข้าร่วมการวิจัยและตอบกลับเท่ากับ ๗๕% หมวดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในนิสิตทันตแพทย์ทั้งหมดคือหมวดที่เกี่ยวกับปริมาณงานและการประเมินผล เมื่อพิจารณาในแต่ละชั้นปี หมวดที่เกี่ยวกับปริมาณงานและการประเมินผลเป็นหมวดที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในนิสิตทันตแพทย์ทุกชั้นปี เมื่อทำการแปลงค่าเพื่อจะหาที่มาของความเครียดในนิสิตทันตแพทย์แล้วพบว่าปริมาณงานที่มากเกินไปมีโอกาทำให้เกิดความเครียดในนิสิตทันตแพทย์ทั้งหมด เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายชั้นปีพบว่างานที่ยากเกินไปมีโอกาทำให้เกิดความเครียดในนิสิตทันตแพทย์ชั้นปีที่ ๑ ได้มากที่สุด, การสอบบ่อยครั้งมีโอกาทำให้เกิดความเครียดในนิสิตทันตแพทย์ชั้นปีที่ ๒ และ ๓ ได้มากที่สุด, ปริมาณงานที่มากเกินไปมีโอกาทำให้เกิดความเครียดในนิสิตทันตแพทย์ชั้นปีที่ ๓ และ ๖ ได้มากที่สุด และการทำงานไม่เสร็จตามกำหนดมีโอกาทำให้เกิดความเครียดในนิสิตทันตแพทย์ชั้นปีที่ ๕ ได้มากที่สุด

ลายมือชื่อนิสิต..... ผกาภรณ์ พิศาลรุกิจ

สาขาวิชา..... การพัฒนาสุขภาพ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา..... ๒๕๔๖..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4575428030 MAJOR HEALTH DEVELOPMENT

KEYWORD: STRESS / DENTAL STUDENT / DESCRIPTIVE STUDY

PAGAPORN PISARNTURAKIT: SOURCE OF STRESS IN CHULALONGKORN
UNIVERSITY DENTAL STUDENT

THESIS ADVISOR: PROFESSOR ANAN SRIKIATKHACHORN, M.D., M.Sc. THESIS

CO-ADVISOR: Dr. CHAICHANA NIMNUAN, M.D. 82 pp. ISBN 974-17-4431-5

Objective: To identify the source of stress in students in the faculty of Dentistry, Chulalongkorn University of the academic year 2003.

Research Design: Cross-sectional descriptive study

Subjects: all 604 dental student in 2003 academics year who voluntary to enroll the study.

Methods: A newly constructed questionnaire was developed for identifying the potential stressor in students in the faculty of Dentistry. The questionnaire consisted of 7 dimensions and 34 potential stressors. For each item, a response was requested on a Likert-like 4 pointed scale. Three experts in Dental education reviewed the validity of the scale. The reliability of the scale was evaluated using its internal consistency as an indicator. The Cronbach's Coefficient alpha of each dimension is 0.8379, 0.9063, 0.8190, 0.7915, 0.8609, 0.8991 and 0.9109 respectively. The measurement was performed once. The obtained data were analyzed using descriptive statistics.

Result: The response rate was 75%. The dimension that obtained the highest score from the whole student is Workload. Classified by class year, workload obtained the highest score for every class year students. From the recoding data for identifying the source of stress, the extensive workload is the potential stressor for the whole student. Classified by class year, the difficulty of work is the potential stressor for the 1st year students. The frequent examination is the potential stressor for the 2nd and 3rd year students. The extensive workload is the potential stressor for the 4th and 6th year students and the working with the time constraint is the potential stressor for the 5th year students.

Student's signature..... *P. Pisarnaturakit*.....
Field of study..... Health development..... Advisor's signature..... *[Signature]*.....
Academic year..... 2003..... Co-advisor's signature..... *[Signature]*.....

ACKNOWLEDGEMENT

Firstly, I would like to thank Associate Professor Surasit Kiatpongsarn, Assistant Professor Khun Mettachit Navachinda, and Associate Professor Soontharapong Rapisuwan who gave me the opportunity to participate in this program.

Special thanks go to my advisor Professor Anan Srikiatkachorn and my co-advisor Dr. Chaichana Nimnuan for their kind guidance and advisement.

I also expressed my sincere thanks to Assistant Professor Janejira Thirawat, Assistant Professor Phanomporn Vanichanon and Assistant Professor Somrat Lertmaharit for their worthwhile advisement and suggestions.

I gratefully acknowledge the staffs of the Clinical Epidemiology Unit for giving me good fundamental understanding Health Development.

Work of this kind could not be accomplished with great effort of my colleagues and my family who kept motivating, encouraging, giving critical suggestions and supporting me throughout this period of study.

Finally, to all my respondents who provided their valuable data, I offer my sincere thanks.

CONTENTS

	PAGE
ABSTRACT (THAI)	iv
ABSTRACT (ENGLISH)	v
ACKNOWLEDGEMENT	vi
CONTENTS	vii
LIST OF TABLES	ix
LIST OF FIGURE	xi
CHAPTER 1	
Background and rationale	1
Chapter 2	
Review of related literature	4
Chapter 3	
Research methodology	9
3.1 research questions	9
3.2 research objectives	9
3.3 conceptual framework	10
3.4 operational definition	11
3.5 research design	11
3.6 population and sample	12
3.7 measurement	12
3.7.1 outcome measures	12
3.7.1.1 baseline data	12
3.7.1.2 dependent variable	12
3.7.2 measuring tool	13
3.7.2.1 construction of the questionnaire	13
3.8 statistical methods for scale development	17
3.8.1 estimation of reliability	17
3.8.2 estimation of validity	21

CONTENTS (Continued)

3.9 data collection	26
Chapter 4	
Result	27
4.1 baseline data of the subjects	28
4.1.1 gender	28
4.1.2 GPAX score	29
4.1.3 residence	30
4.1.4 exercising habit	31
4.1.5 smoking habit	31
4.1.6 drinking habit	31
4.1.7 consultation	32
4.1.8 chronic disease	33
4.2 result of the potential stressors.....	34
4.2.1 the average score of each dimension.....	38
4.2.2 identification of the potential stressor.....	48
Chapter 5	
Discussion	51
Chapter 6	
Conclusion	58
References	60
Appendices	63
Appendix A.....	64
Appendix B	70
Appendix i	71
Appendix ii	72
Appendix iii	76
Appendix iv	80
Vitae.....	82

LIST OF TABLES

TABLES	PAGE
3.1 Demonstrate the result of ICC	18
3.2 Demonstrate the result of Cronbach's coefficient alpha	19
3.3 Demonstrate the item-total statistics	20
3.4 Demonstrate the result of content validity testing	23
4.1 Number of cases and the percentage of the respondent	27
4.2 The frequency and percentage of gender.....	28
4.3 The frequency and percentage of GPAX score	29
4.4 The frequency and percentage of residence	30
4.5 The frequency and percentage of exercise, smoking and drinking habit ..	32
4.6 The frequency and percentage of consultation	32
4.7 The frequency and percentage of asthma, allergy and Diabetes Mellitus.	33
4.8 The frequency and percentage of other chronic disease	33
4.9 The frequency and percentage of arthritis, migraine and peptic ulcer.....	34
4.10 Demonstrate the result of factor analysis	35
4.11 Demonstrate the result of cronbach's coefficient alpha N=456	36
4.12 Demonstrate the item-total statistics N=456.....	37
4.13 Demonstrate t-test for equality of Mean in gender	42
4.14 Demonstrate t-test for equality of Mean in residence.....	42
4.15 Demonstrate t-test for equality of Mean in exercise.....	43
4.16 Demonstrate t-test for equality of Mean between clinical and preclinical student	43

LIST OF TABLES (Continued)

4.17 Demonstrate t-test for equality of Mean between smoking and non-smoking student	44
4.18 Demonstrate t-test for equality of Mean between drinking and non-drinking student	44
4.19 Demonstrate t-test for equality of Mean between has consultant and has no consultant	45
4.20 Demonstrate t-test for equality of Mean in asthma	45
4.21 Demonstrate t-test for equality of Mean in allergies	46
4.22 Demonstrate t-test for equality of Mean in Diabetes mellitus	46
4.23 Demonstrate t-test for equality of Mean in arthritis	47
4.24 Demonstrate t-test for equality of Mean in migraine	47
4.25 Demonstrate t-test for equality of Mean in peptic ulcer	48
I Curriculum content of the 1 st Year	64
II Curriculum content of the 2 nd Year	65
III Curriculum content of the 3 rd Year	66
IV Curriculum content of the 4 th Year	67
V Curriculum content of the 5 th Year	68
VI Curriculum content of the 6 th Year.....	69
A Number of perceiving as stress in each item.....	80
B Percentage of perceiving as stress in each item.....	81

LIST OF FIGURES

FIGURES	PAGE
4.1 Percentage of the respondents	27
4.2 Ratios of Male and Female	29
4.3 Percentage of GPAX score.....	30
4.4 Percentage of residence	31
4.5 Demonstrate Score of each dimension from the whole student and each separate class year	39
4.6 Demonstrate ranking score of each dimension in each separate class year and the whole student	40